

Zondag 18 augustus 2019

20e zondag door het jaar

Inleiding tot de Lezingen

De eerste lezing vertelt van Jeremia. De geschiedenis speelt zich af in de periode vóór 587 voor Christus, het jaar waarin Jerusalem door de Babyloniërs wordt verwoest, en een groot deel van het volk als ballingen naar Babel wordt gebracht. Als profeet van God waarschuwt Jeremia krachtig voor deze gevaren en pleit om het land en de stad Jerusalem te sparen, voor een bondgenootschap met Babylonië, en niet een samengaan met de verschillende kleinere bondgenoten van Egypte. De laatste Koning van Juda, koning Sedekia, luistert echter niet naar Jeremia en wordt gevangen gezet. Het is ontroerend te lezen met hoeveel zorg een vreemdeling Jeremia redt. Een oud Testamentisch verhaal van een barmhartige Samaritaan.

Als tweede lezing horen we een psalm die de lof zingt van Hem die altijd bereid is je te redden.

In de evangelielezing gaan we verder met de tekst van Lucas.

Bij Jezus geboorte zongen de engelen over vrede voor alle mensen.

Tijdens zijn leven horen we Jezus mensen begroeten met vrede voor jou .

Vandaag horen we hoe Jezus moet ervaren dat zijn optreden lang niet altijd vrede brengt.

Overweging

Er zijn van die stukken in het Evangelie die we liefst zouden weglaten omdat ze niet in onze kraam, of beter, omdat ze niet in onze voorstelling van Jezus passen.

Het evangelie van vandaag is daar een voorbeeld van. Er wordt ons hier een Jezus gepresenteerd die de aarde zou doen branden, die eerder tweedracht dan vrede en eenheid brengt. Misschien kunt u zich voorstellen dat ik even overwoeg heb om een andere tekst te kiezen Maar deze tekst is wel een echte uitdaging en die kun je toch niet zomaar naast je neerleggen.

Wat is het toch vreemd dat het goede bij ons zo vaak weerstand oproept. In een artikel las ik over de vraag hoe je de wereld kunt verbeteren zonder je vrienden te verliezen. We willen allemaal een beter milieu, minder dierenleed, minder armoede en meer vrede in de wereld. Maar waarom raken we dan zo vaak geïrriteerd door mensen die daar echt wat aan proberen te doen? “Hou toch eens op met je gezeur”, denken of zeggen we dan. Maar ondertussen voelen we ons waarschijnlijk tekort schieten en vatten we het gedrag van wereldverbeteraars onbewust op als kritiek op ons eigen gedrag. In het artikel worden tips en tactieken beschreven hoe je als wereldverbeteraar wat van die irritatie kunt wegnemen, om zo de lieve vrede te bewaren. Dat willen we graag. We hechten aan harmonie in ons gezin, op het werk en in onze naaste omgeving.

In het evangelie van vandaag lijkt sprake van een heel andere aanpak. Geen lieve vrede, maar verdeeldheid. “Meent gij dat Ik op aarde vrede ben komen brengen? Nee, zeg Ik u, juist verdeeldheid.” Als je dat voor de eerste keer leest, moet je wel even slikken. Oeps, denk je dan, wat is hier aan de hand? Als je goed leest dan kun je echter concluderen dat Jezus hier terugblijkt en niet vooruit. Als Hij vooruit zou kijken zou je het kunnen lezen als “Ik ben gekomen om verdeeldheid te zaaien.” Zo had ik het, eerlijk gezegd, in eerste instantie ook gelezen en u misschien ook wel. Maar Jezus kijkt hier niet vooruit, maar terug. Hij constateert wat er is gebeurd, en ziet verdeeldheid. Maandenlang heeft Jezus in Galilea zijn blijde boodschap verkondigd, Hij heeft het opgenomen voor armen, zieken, melaatsen, zondaars, kortom, voor mensen die uitgestoten werden, die niet meetelden, die niemand waren. Dat werd Hem niet in dank afgenomen door de heersende klasse van het verre Jeruzalem: de hogepriesters, veel farizeeën, de machthebbers. Wel, het is denk ik, op die afwijzing dat de harde woorden van Jezus steunen. Hij is onderweg naar Jeruzalem, en Hij weet

hoe velen daar over Hem denken. Volgens hen brengt Hij geen eenheid maar verdeeldheid, geen vrede maar vuur. Daar zullen zij een eind aan maken, Hij moet eraan, daar zullen zij voor zorgen. Jezus weet dat zijn woorden en daden ook na zijn dood en verrijzenis voor verdeeldheid en tweedracht zullen zorgen. Ze zullen velen aanzetten tot een liefdevol leven, veel anderen tot een leven dat helemaal niets met liefdevol te maken wil hebben, en dat helemaal ingaat tegen het doel dat Jezus aan het leven geeft, en dat doel is: ‘Bemin God bovenal, en uw naaste als uzelf.’

God beminnen, onze naaste beminnen ... Jezus brengt dus geen tweedracht, **Hij** brengt liefde en vrede. Maar...Jezus brengt geen lieve vrede die conflicten toedekt en altijd weer zoekt naar compromissen. De tweedracht ontstaat omdat de **méns** dikwijls anders wil leven. of de boodschap anders invult.

Vuur ben ik op aarde komen brengen, en hoe verlang ik dat het reeds opblaait,” zegt Jezus tegen zijn leerlingen. Jezus verlangt dat we in vuur en vlam staan voor Gods koninkrijk. Dat we ons met passie inzetten voor een betere wereld, voor recht en gerechtigheid en niet passief als een toeschouwer langs de kant blijven staan en het allemaal maar aanzien. Durven doen wat je raakt.

Zowel in het oude als in het nieuwe testament is vuur een beeld voor de gerechtigheid van God. Onze God is een barmhartige en een vergevingsgezinde God. Het beeld van de oneindig liefhebbende God die ons, zijn kinderen, in de armen sluit is zeker niet verkeerd, temeer omdat de gelovigen eeuwenlang in naam van God vooral bang werden gemaakt. Maar onze God, de God van de Bijbel, is ook een God van gerechtigheid; een God die ons de verantwoordelijkheid voor ons eigen leven heeft toevertrouwd en daarvoor zullen wij ons ook moeten verantwoorden. Dat wordt ons in dit evangelie duidelijk gemaakt: het is niet om het even wat we doen! We moeten telkens weer keuzes maken en die keuzes hebben gewicht. We kunnen dat niet bagatelliseren en zeker ook niet mooi praten.

Wanneer wij samen met Jezus het rijk Gods en zijn gerechtigheid willen zoeken, zullen we steeds weer in conflicten terecht komen. Wie met passie leeft, zal mensen meekrijgen maar ook mensen tegen de haren instrijken en daarmee verdeeldheid brengen, mogelijk ook binnen de familiekring. Het is lastig om daarmee om te gaan. Aan de ene kant willen we graag onze eigen weg gaan. Maar aan de andere kant willen we dat anderen onze levenskeuzes goedkeuren. Jezus roept ons in dit verhaal op om radicaal te kiezen voor de weg die je na rijp beraad en in overeenstemming met je geweten, gekozen hebt. Zelfs als dat in de familie- of vriendenkring niet wordt begrepen en aanvankelijk tot onvrede leidt. Jezus wil met dit verhaal zeggen dat de trouw aan jezelf en je levensweg belangrijker is dan oppervlakkige harmonie, waarin iedereen het altijd met elkaar eens is. Zo'n harmonie kan verlamvend werken en je verhinderen om je eigen gedachten, je eigen weg te volgen.

Jezus gaat ondanks de tegenstand die hij ondervindt en de gevolgen daarvan gewoon door. Hij zegt wat moet worden gezegd, doet wat moet worden gedaan. En zijn dat niet kenmerken van wederzijds respect? Niet alles verbloemen en alles maar goedvinden. Het is een ander durven aanspreken op in jouw ogen erg onjuist gedrag, of maak je van hem iemand die je maar liever uit de weg gaat? Het is ook iemand durven waarderen voor wat hij of zij zo goed doet, of maak je van die person een idool tegen wie je alleen maar opziet?

Wie gegrepen wordt door het goede nieuws van het rijk Gods, wordt zelf een drager, een verkondiger van dit rijk en zal verdeeldheid ervaren waar hij dit niet verwacht. Beslistheid en consequentie sluiten echter niet uit dat je de anderen, die een ander standpunt hebben dan jijzelf, niet zou achten. In tegendeel! Wederzijdse aanvaarding en waardering moeten ook behouden kunnen blijven nadat je je standpunten hebben duidelijk gemaakt.

Omgaan met onderlinge verschillen waarbij je elkaar recht blijft doen, is lastig, niet alleen in controversiële maatschappelijke discussies, zeker ook in uiteenzettingen binnen het eigen gezin. Daar is veel goede wil voor nodig, van beide kanten, en nog veel meer persoonlijk engagement. Dan is geen sprake meer van alles “easy” of “light” op te nemen. Die slogans vindt je alleen in de reclame.

Jezus heeft ons geen gemakkelijk leven beloofd. Maar wat Hij ons wel heeft toegezegd is: dat Hij ons leven, zoals het is, met alles wat er bij hoort, ook met alle conflicten, wil delen. Hij laat ons niet alleen, en daarop kunnen wij bouwen. Amen